

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра геодезії, картографії та землеустрою**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана з навчальної роботи
Володимир ПАСЬКО
«27» серпня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ ЗЕМЕЛЬНОГО КАДАСТРУ
для студентів**

галузь знань	10 – Природничі науки
спеціальність	103 – Науки про Землю
освітній рівень	бакалавр
освітня програма	Геоecологія та екосистемні послуги
вид дисципліни	вибіркова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2025/2026
Семестр	5
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: **Тітова Світлана Вікторівна**, к.г.н., доц., доцент кафедри геодезії, картографії та землеустрою

Дубницька Маргарита Вячеславівна, PhD, асистент кафедри геодезії, картографії та землеустрою

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2025

Розробники: **Тітова Світлана Вікторівна**, к.г.н., доц., доцент кафедри геодезії, картографії та землеустрою
Дубницька Маргарита Вячеславівна, PhD, асистент кафедри геодезії, картографії та землеустрою

ЗАТВЕРДЖЕНО

«27» 08 2025 року
Завідувач кафедри

(підпис)

Людмила ДАЦЕНКО

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

ОСНОВИ ЗЕМЕЛЬНОГО КАДАСТРУ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри

(Людмила Білоус)

Протокол № 1 від 26 серпня 2025 року.

Схвалено науково-методичною комісією географічного факультету

Протокол № 7 від «27» серпня 2025 року

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Наталія КОРОГОДА

«27» серпня 2025 року

Розробники: Тітова Світлана Вікторівна, к.г.н., доц., доцент кафедри геодезії, картографії та землеустрою
Дубницька Маргарита Вячеславівна, PhD, асистент кафедри геодезії, картографії та землеустрою

Презентовано на 50-у в.р. (серпень 2025 року)
на 50-у в.р. (серпень 2025 року)

КМІВ - 2025

1. Мета дисципліни – формування у майбутніх фахівців-геоекологів системи теоретичних знань та практичних навичок щодо функціонування Державного земельного кадастру як інформаційної бази для управління земельними ресурсами, моніторингу стану довкілля та оцінки екосистемних послуг. Опанування дисципліни передбачає вивчення правових, методичних та технічних аспектів ведення кадастру, складу відомостей про правовий режим земель, їх розподіл за категоріями та власниками, а також організацію обліку земель за кількістю та якістю (зокрема, бонітування ґрунтів). Особлива увага приділяється використанню земельно-кадастрової інформації та просторових даних для розв'язання прикладних геоекологічних задач, оцінки антропогенного впливу на ландшафти, планування заходів із відновлення довкілля та забезпечення раціонального природокористування в умовах сталого розвитку.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни.

1. Успішне опанування дисциплін: «Основи фундаментальної та прикладної геоекології».
2. Знання теоретичних основ вищої математики, принципів функціонування географічних інформаційних систем, класифікації та властивостей ґрунтів, правових засад управління природними ресурсами та екосистемними послугами.
3. Володіння навичками роботи з топографічними картами та планами, методами просторового аналізу в ГІС-середовищі, вміння працювати з нормативно-технічною документацією у сфері наук про Землю.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Дисципліна «Основи земельного кадастру» є важливою складовою професійної підготовки бакалаврів за спеціальністю 103 «Науки про Землю» (освітньо-професійна програма «Геоекологія та екосистемні послуги»). Вона спрямована на формування у студентів комплексного розуміння Державного земельного кадастру (ДЗК) як фундаментальної інформаційної бази для управління земельними ресурсами та екологічного моніторингу. Метою курсу є опанування теоретичних знань щодо правового режиму земель, структури ДЗК та практичних навичок використання кадастрових даних для розв'язання геоекологічних задач. У процесі навчання студенти вчаться працювати з електронними сервісами ДЗК, аналізувати документацію із землеустрою та використовувати геопросторові дані для прогнозування антропогенного впливу на геосистеми. Отримані знання є необхідними для подальшої професійної діяльності у сфері екологічного менеджменту, відновлення довкілля та раціонального використання природно-ресурсного потенціалу територій.

4. Завдання (навчальні цілі).

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- 1) Теоретичні та методологічні засади функціонування Державного земельного кадастру (ДЗК) як інформаційної основи регулювання земельних відносин та охорони довкілля.
- 2) Склад та структуру земельного фонду України, особливості правового режиму різних категорій земель.
- 3) Нормативно-правову базу, що регламентує ведення кадастру, землеустрій та моніторинг земель.
- 4) Порядок ведення земельно-кадастрової документації та вимоги до відомостей про об'єкти кадастру.
- 5) Методи бонітування ґрунтів та грошової оцінки земель як інструментів управління екосистемними послугами.
- 6) Взаємозв'язок ДЗК з іншими кадастрами природних ресурсів (лісовим, водним тощо) та системою екологічного моніторингу.

- 7) Принципи сталого землекористування та заходи щодо забезпечення раціонального використання й охорони земельних ресурсів.

Вміти:

- 1) Користуватися електронними сервісами Державного земельного кадастру для отримання інформації про земельні ділянки та обмеження у їх використанні.
- 2) Аналізувати документацію із землеустрою для оцінки геоecологічного стану територій.
- 3) Застосовувати кадастрові дані для розв'язання прикладних задач з охорони земель та оцінки впливу на навколишнє середовище.
- 4) Інтерпретувати результати бонітування ґрунтів та моніторингу земель для прогнозування змін у стані екосистем.
- 5) Використовувати геодезичну та картографічну основу кадастру для просторового аналізу природно-ресурсного потенціалу.

Дисципліна забезпечує набуття студентами таких компетентностей:

інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності предметної області геоecології маркетингу й відновлення екосистемних послуг або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та антропогенних об'єктів та процесів із використанням комплексу міждисциплінарних даних та за умовами недостатності інформації.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. **ЗК04.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК):

ФК03. Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних засобів у польових і лабораторних умовах. **ФК04.** Здатність застосовувати кількісні методи при дослідженні геосфер. **ФК10.** Здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у геосферах, їх властивості та притаманні їм процеси.

ФК11. Знання сучасних досягнень національного та міжнародного екологічного законодавства.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знання; 2. вміння; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Ко д	Результат навчання			
1.1	Знання теоретичних основ земельного кадастру та його ролі у забезпеченні екосистемних послуг	Лекція, самостійна робота	Тестування, усна відповідь, залік	5
1.2	Розуміння нормативно-правової бази землевпорядної галузі та охорони земель	Лекція, практичне заняття	Модульна контрольна робота, залік	5
1.3	Знання складу відомостей Державного земельного кадастру (ДЗК) та вимог до просторових даних	Лекція, самостійна робота	Модульна контрольна робота, перевірка звітів із самостійної роботи	10

1.4	Розуміння структури земельного фонду України та правового режиму категорій земель	<i>Лекція</i>	<i>Усна відповідь, залік</i>	<i>5</i>
1.5	Знання методів бонітування ґрунтів, оцінки земель та принципів моніторингу	<i>Лекція, практичне заняття</i>	<i>Модульна контрольна робота, залік</i>	<i>10</i>
2.1	Вміння користуватися електронними сервісами ДЗК для отримання геоекологічної інформації	<i>Практичне заняття</i>	<i>Оцінка виконання практичної роботи</i>	<i>5</i>
2.2	Вміння аналізувати документацію із землеустрою для оцінки стану геосистем	<i>Практичне заняття</i>	<i>Оцінка виконання практичної роботи</i>	<i>20</i>
2.3	Вміння інтерпретувати дані моніторингу та оцінки земель для потреб раціонального природокористування	<i>Практичне заняття</i>	<i>Оцінка виконання практичної роботи</i>	<i>10</i>
3.1	Здатність використовувати професійну термінологію для комунікації у сфері кадастру та екології	<i>Лекція, дискусія</i>	<i>Усна доповідь, дискусія на практичному занятті</i>	<i>10</i>
3.2	Вміння аргументувати рішення щодо сталого землекористування перед фахівцями та громадами	<i>Дискусія, практичне заняття</i>	<i>Оцінка участі в обговоренні кейсів</i>	<i>10</i>
4.1	Відповідальність за достовірність аналізу кадастрових даних при прогнозуванні стану довкілля	<i>Практичне заняття, самостійна робота</i>	<i>Оцінка виконання практичної роботи, перевірка звітів із самостійної роботи</i>	<i>10</i>

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код) / Результати навчання (назва)	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	4.1
ПР06. Визначати основні характеристики, процеси, історію і склад Землі як планетарної системи та її геосфер.			+			+	+				
ПР10. Аналізувати склад і будову геосфер на різних просторово-часових масштабах.					+			+			+
ПР14. Брати участь у розробці проектів і практичних рекомендацій в галузі наук про Землю, геоекології, організації екосистемних послуг.											+
ПР17. Розуміти основні концепції, теоретичні та практичні проблеми в галузі природничих наук, що необхідні для аналізу і прийняття рішень в сфері геоекології, охорони довкілля, оптимального природокористування, організації екосистемних послуг.	+		+	+			+				

7. Схема формування оцінки:

7.1. Форми оцінювання студентів: заняття проводяться у вигляді лекцій та практичних робіт. Оцінювання здійснюється впродовж семестру усіх видів робіт, включаючи і самостійну роботу. Завершується дисципліна заліком. Семестрове оцінювання: кількість балів, що студент отримує протягом семестру є сумою балів, що були отримані при оцінюванні виконаних практичних робіт, опитуванні та виконанні тематичних контрольних робіт. Організація оцінювання: опитування у тестовій та письмовій формі проводиться після завершення викладання кожної теми. Практичні роботи захищаються по виконанню, відповідно до графіка проведення практичних занять. Контрольні роботи проводяться у письмовій формі у вигляді відкритих питань. Студенти, які отримали за тематичну контрольну роботу меншу за мінімально передбачену кількість балів, перескладають її.

Рівень досягнення всіх запланованих результатів навчання визначається за результатами виконання практичних, самостійних, контрольних робіт та заліку.

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні наступна:

Результати навчання – 1.1 – 1.5 (знання) – до 35%

Результати навчання – 2 (вміння) – до 35%

Результати навчання – 3 (комунікація) – до 20%

Результати навчання – 4 (автономність та відповідальність) – до 10%

Оцінювання за формами контролю:

	341		342	
	Min. – 20 балів	Max. – 30 балів	Min. – 20 балів	Max. – 30 балів
Практична робота	«1» x 7 = 7	«2» x 7 = 14	«1» x 7 = 7	«2» x 7 = 14
Контрольна робота	«8» x 1 = 8	«10» x 1 = 10	«8» x 1 = 8	«10» x 1 = 10
Самостійна робота	«2,5» x 2 = 5	«3» x 2 = 6	«2,5» x 2 = 5	«3» x 2 = 6
„2” – мінімальна/максимальна оцінка, яку може отримати студент				

Умови допуску до заліку : рекомендований мінімум для допуску - 36 балів. Для студентів, які набрали сумарно меншу від 36 балів (рекомендований мінімум) кількість, обов'язковою умовою для отримання допуску до заліку є написання рефератів за питаннями пропущених чи недостатньо засвоєних тем.

Підсумкове оцінювання у формі заліку, що проводиться в письмовому форматі. Максимальна кількість балів під час заліку – 40, мінімальна кількість балів, що додаються до семестрових – 24 (60% максимальної кількості балів, відведених на залік).

При простому розрахунку отримуємо:

	Змістовий модуль	Залік	Підсумкова оцінка
Мінімум	40	20	60
Максимум	60	40	100

Загалом формування оцінки спирається на «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (друга редакція), що введено в дію наказом ректора № 170-32 від 11 квітня 2022 року.

7.2 Шкала відповідності

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЗАНЯТЬ

№ п/ п	Назва лекції	Кількість годин		
		лекції	практ ичні	сам. робота
Змістовна частина 1				
1	Тема 1. Поняття земельного кадастру та його роль у забезпеченні розвитку земельних відносин. Історія розвитку земельного кадастру.	2	2	
2	Тема 2. Поняття землеустрою та його зв'язок із земельним кадастром. Нормативно-правова база землевпорядної галузі. Документація із землеустрою.	4		
3	Тема 3. Державний земельний кадастр України. Мета і загальні засади його ведення. Органи ведення Державного земельного кадастру.	4	2	
4	Тема 4. Земельний фонд України як об'єкт Державного земельного кадастру. Земельно-кадастрова документація.	4	2	
Змістовна частина 2				

5	Тема 5. Склад відомостей Державного земельного кадастру і вимоги до них. Геодезична та картографічна основа. Об'єкти Державного земельного кадастру.	4	2	
6	Тема 6. Кадастрове зонування як складова частина Державного земельного кадастру. Кадастрова зйомка.	2	2	
7	Тема 7. Бонітування ґрунтів та грошова оцінка земельних ділянок.	2	2	
8	Тема 8. Державний земельний кадастр як основа для кадастрів природних ресурсів.	2		
9	Тема 9. Поняття та зміст раціонального використання та охорони земель. Стале землекористування.	2	2	
10	Тема 10. Моніторинг земель і ґрунтів.	2		
11	* <i>Земельний кадастр в країнах ЄС</i>			48
	ВСЬОГО	28	14	48

* – теми для самостійного опрацювання

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Лекції – **28 год.**

Практичні роботи – **14 год.**

Самостійна робота – **48 год.**

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Кадастр. Навчальний посібник / С.В. Тітова, Л.М. Даценко, М.В. Дубницька, С.П. Боднар. – Київ, 2022. – 263 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/1NXpbkJ9tMFyOT9r6C5QrtwNSVNZddbtF/view>

2. Людмила ДАЦЕНКО, Світлана ТІТОВА, Оксана КУСТОВСЬКА Навчально-методичний комплекс до дисципліни «Кадастр (земельний та міський) для студентів ОКР «Бакалавр» ОПП «Геодезія та землеустрій» - спеціальність 193 - Геодезія та землеустрій.К.: КНУ імені Тараса Шевченка, 2024 р.- 145 с. https://geo.knu.ua/wp-content/uploads/2024/02/metodychka193.-do-nmk_kadastr-zemelnyj-ta-miskyj.pdf

3. Л. Перович, Б. Волоसेцький. Основи кадастру (частина 1). – Львів- Коломия, 2000.

4. Теоретико-методологічні основи державного земельного кадастру в Україні. За ред. Третьяка А. М. – К.: ТОВ ЦЗРУ, 2003, 253 с.

Нормативна:

1. Конституція України. Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

2. Земельний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>

3. Закон України «Про землеустрій» № 858-IV від 22.05.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15#Text>

4. Закон України «Про Державний земельний кадастр» № 3613-VI від 07.07.2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17#Text>

5. Закон України «Про охорону земель» № 962-IV від 19.06.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15#Text>

6. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» № 1264-XII від 25.06.1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>

7. Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» № 2697-VIII від 28.02.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text>.

8. Закон України «Про державний контроль за використанням та охороною земель» № 963-IV від 19.06.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/963-15>

9. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку ведення Державного земельного кадастру» від 17.10.2012 р. № 1051. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1051-2012-%D0%BF>

10. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.07.2024 р. № 848 «Про затвердження Порядку проведення моніторингу земель і ґрунтів». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-2024-%D0%BF#Text>

11. Наказ Міністерства аграрної політики України від 26.02.2004 р. № 51 «Про затвердження Положення про моніторинг ґрунтів на землях сільськогосподарського призначення». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0383-04#Text>

Додаткова:

1. Войтків П., Іванов Є. Землевпорядне та лісовпорядне планування: навчально-методичний посібник. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2022. – 262 с.

2. Гнаткович Д.І. Організація і планування робіт по землевпорядкуванню. – Львів: Світ, 1992. – 216 с.

3. Григоренко А. В. Землеустрій: Практичний посібник. / А.В. Григоренко. – К.: ЦУЛ, 2012. – 494 с.

4. Гуцуляк Ю. Основні засади впорядкування еколого-ландшафтної та економічної типології земель // Землевпорядний вісник, 2008. – № 6. – С. 44–50.

5. Datsenko, L., Titova, S., Dubnytska, M. & Kustovska, O. (2024). The issue of sustainable land use in Ukraine taking into account the consequences of the war. *Acta Scientiarum Polonorum. Formatio Circumiectus*, 23(2), 25–38. <https://doi.org/10.15576/ASP.FC/185974>

6. Datsenko, L., Titova, S. & Dubnytska, M. (2024). Conceptual approaches to the complex of restoration of the affected territories as a result of military actions in Ukraine. *Acta Scientiarum Polonorum. Formatio Circumiectus*, 23(3), 3–13. <https://doi.org/10.15576/ASP.FC/190126>

7. Datsenko, L., Titova, S. & Dubnytska, M. (2024). 3D Cadastre as a Tool for Regulating Property Relations and a Spatial Information Base for Multipurpose Cadastral System. *Acta Scientiarum Polonorum. Formatio Circumiectus*, 23(4), 19–35. <https://doi.org/10.15576/ASP.FC/194269>

8. Datsenko, L., Titova, S. & Dubnytska, M. (2025). Advantages of comprehensive renovation of territorial communities in Ukraine in the context of spatial planning. *Acta Scientiarum Polonorum. Formatio Circumiectus*, 24(1), 15–30. <https://doi.org/10.15576/ASP.FC/200728>

9. Довідник із землеустрою / за ред. Л. Я. Новаковського. – 4-те вид., перероб. і доп. – К.: Аграрна наука, 2015. – 492 с.

10. Дорош Й.М., Дорош О.С. Формування обмежень та обтяжень у землекористуванні: [навчальний посібник] / Й.М. Дорош, О.С. – Херсон: Грінь Д.С., 2017. – 650 с.

11. Дорош О.С. Методичні підходи до розробки проектів землеустрою щодо встановлення (зміни) меж адміністративно-територіальних одиниць // *Землеустрій*, 2015. – № 1. – С. 44–49. URL: <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Zemleustriy/article/viewFile/6660/6516>

12. Кондратенко К.Я., Казьмір П.Г., Куліковський Б.Б., Суботський В. П. Землевпорядне проектування: Методичний poradnik. – Немішаєве: НМЦ, 1998. – 68 с.

13. Корнілов Л.В. Землевпорядне проектування. Реформування земельних відносин в Україні: Навчальний посібник. – Рівне: РДГУ, 2000. – 124 с.

14. Крельштейн П.Д., Дубницька М.В. Тривимірні кадастри як інструмент управління земельними ресурсами великих міст. – Інформаційні технології та землеустрій в управлінні територіальним розвитком: Матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції (6 квітня 2015 року). – Полтава: ПолтНТУ, 2016. – с. 67-69.

15. Новаковський Л.Я. Соціально-економічні проблеми сучасного землекористування / Л.Я. Новаковський, М.А. Олещенко. – К.: Урожай, 2009. – 274 с.
16. Обласов В.І., Балик Н.Г. Протирозійна організація території: Навчальний посібник. – К.: Аграрна освіта, 2009. – 215 с.
17. Пастернак В. І. Землевпорядне проектування: впорядкування території багаторічних плодоягідних насаджень: Навчальний посібн. / В.І. Пастернак, З.П. Флекай. – Львів: Апріорі, 2005. – 124 с.
18. Петраковська О.С., Тузова Л.І. Управління земельними ресурсами Том 4 Екологічне, планувальне та будівельне право. TEMPUS IV. Донецьк: УНІТЕХ, 2012. – 282 стор.
19. Петраковська О.С., Михальова М.Ю. Еволюція розвитку обмежень у використанні земель // Збірник тез доповідей. Матеріали III-ої Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 25-26 листопада 2021 року). – К. ДКС Центр, 2021.
20. Третьак А.М. Формування меж адміністративно-територіальних утворень: навч.-метод. посіб. / А.М. Третьак, В.М. Другак, Р.А. Третьак. – К.: ТОВ ЦЗРУ, 2004. – 85 с.